

Studenten wegwijs maken in de wereld van beleggen en persoonlijke financiën is een pure noodzaak. Al was het maar om te voorkomen dat we te maken krijgen met steeds meer financiële avonturiers.

Willem Landman

INTERESSE EN OI

An de Hogeschool van Amsterdam en dan met name aan de Hogeschool voor Economische Studies, werd en wordt in ruime mate aandacht besteed aan het onderwijs in beleggen. In eerste instantie als vak dat studenten van diverse studierichtingen vrijblijvend wilde laten kennismaken met de financiële wereld, maar inmiddels als zogeheten 'minor' van 30 studiepunten (ter vergelijking: een volledige studie in het hbo of wetenschappelijk onderwijs bestaat uit 240 punten). Hoe ziet die studie eruit, wat zijn de bevindingen na zoveel jaren beleggingsonderwijs aan wat de 'nieuwe generatie beleggers' dient te worden en hoe zullen die nieuwe beleggers zich gaan gedragen?

Het was destijds in 1989 een constatering van een opleidingsmanager Bedrijfskunde: 'Studenten wilden toch zo graag wat meer weten over aandelen, beleggen en de beurs.' Slechts weinigen hielden zich bezig met beleggen. Het was, zoals een journalist dit recentelijk — op een mijns inziens onappetijtelijke wijze — onder woorden bracht, 'nog niet echt sexy' om je met beleggen bezig te houden. Toch hadden we inmiddels de dagen achter ons gelaten dat een belegger werd afgebeeld als een arbeidersonderdrukkende speculant met een hoge hoed, een dikke bolknak in de

mond en een gouden horlogeketting aan het zwarte pak. Overigens vind ik nog altijd een van de mooiste van dit soort Albert Hahn-spotprenten de prent waarin ook de pastoor figureert die tegen de kapitalist zegt: 'Ik hou ze dom en jij ze arm en samen houden we ze eronder.'

Ik had mijn twijfels over deze plotselinge interesse. Niet velen waren toen echt geïnteresseerd in het wel en wee van de beurs en de koersen. Dat was toch vooral voorbehouden aan wat rijkere en vooral oudere heren die Het Financieele Dagblad lezen en 's middags op de radio naar Beursplein 5 luisterden. Ik had dan ook zo mijn twijfels over de hoeveelheid studenten die geïnteresseerd zou zijn.

Toen ik die middag de collegezaal betrad, was ik hoogst verbaasd over het aantal aanwezigen dat zich voor dit niet verplichte vak had aangemeld. De zaal zat vol, tot op de gangpaden, en alle circa 150 studenten bleven gedurende de daaropvolgende weken trouw de colleges volgen.

Het vak werd vervolgens aangeboden aan studenten van alle faculteiten van de Hogeschool van Amsterdam, die gedurende 10 weken de colleges over beleggen volgden. De animo bleef. Elke trimester meldde zich eenzelfde hoeveelheid aan.

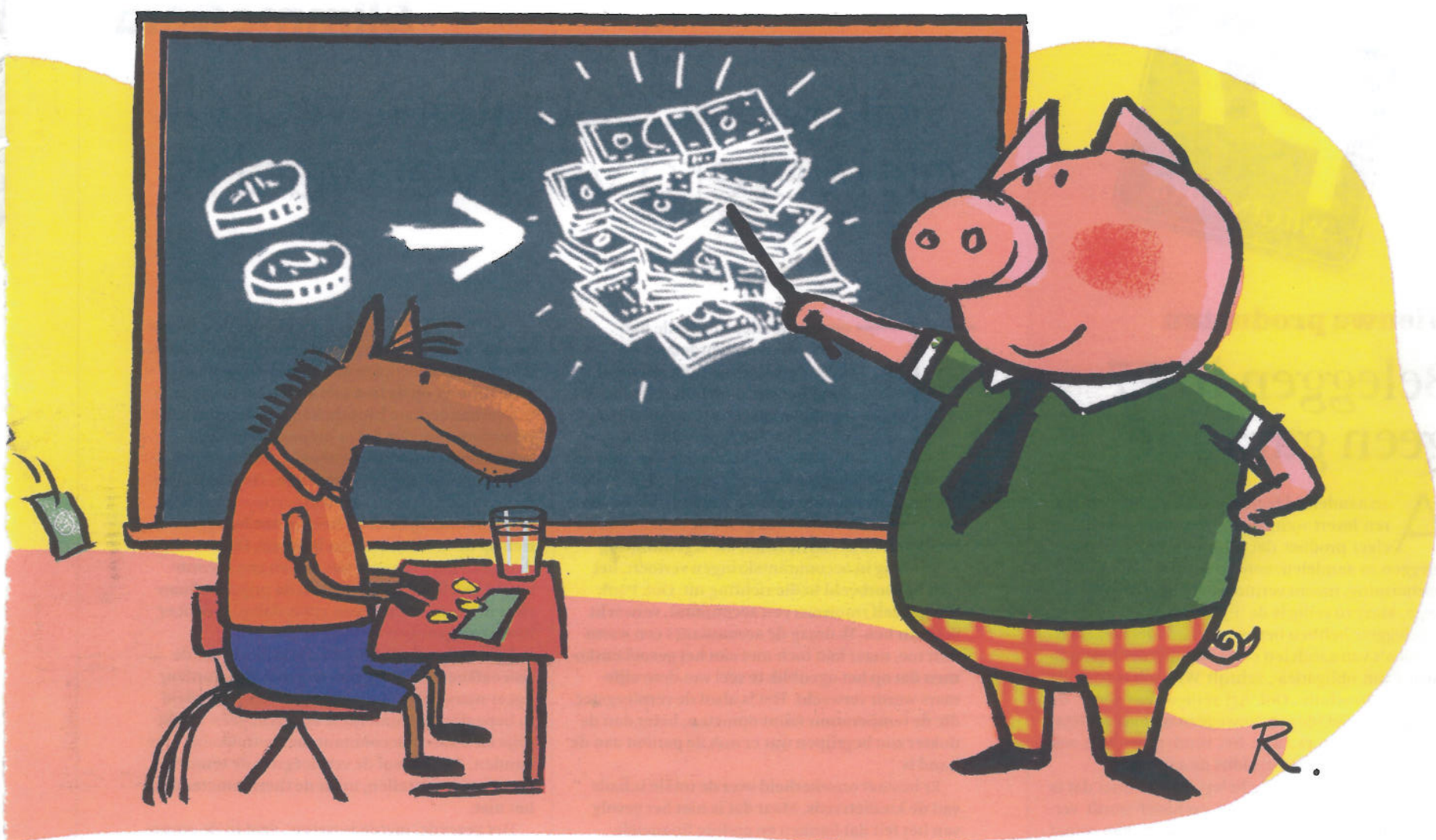
Zo kregen zij inzicht in de beurs, in aandelen, obligaties en opties en konden zij — destijds nog niet gedigitaliseerd — deelnemen aan een beleggingsspel. In

een schriftje schreef ik het startkapitaal van f 150.000 op. En elke dag om 12.00 uur kon men bij mij de nieuwe aan- en verkopen doorgeven. Ik kan me nog één student herinneren, die binnen 10 weken dit kapitaal met opties Philips had omgezet in f 3 mln.

Trouw bezochten we de beurs om studenten aldaar te laten snuiven aan de perikelen op de vloer. Toen de optiebeurs nog op het Rokin was gevestigd maakte je de reuring op de beursvloer soms van heel dichtbij mee. Op Beursplein 5 werd het zicht vanaf de galerij al iets afstandelijker en nam ook met de toename van de schermenhandel de opwindung af. Later was er helemaal niets meer te zien en bezochten we de beurs uit nostalgische overwegingen.

Tijdens de colleges werd veelal dankbaar gebruik gemaakt van gastlezers van diverse pluimage. Fondsbeheerders als Corné van Zeijl, Pieter Wind en de

**EEN HOGERE
OPLEIDING LEIDT
NIET ALTIJD TOT
WELOVERWOGEN
HANDELEN**

ILLUSTRATIE: R. VENKE VAN GEEKIK

NWETENDHEID

helaas te vroeg gestorven Theo Kraan, maar ook hoogleraren als Heertje en Van Duijn, oud-optiehandelaar Sem van Berkel, technisch analist Royce Tostrams en een van mijn oud-studenten, de publicist en bankier Tom Loonen, passeerden de revue.

In 2005 wordt het verdrag van Bologna ook voor het Nederlandse hoger onderwijs ingevoerd en werd een hbo- en wo-studie opgeknipt in twee delen: een major en een minor. Aan de Hogeschool voor Economische Studies, inmiddels een onderdeel van de HvA, werd de minor Beleggen (zie: www.minorbeleggen.nl) geïntroduceerd. Studenten worden gedurende een semester ondergedompeld in de beleggingswereld. Fundamentele en technische analyse, beleggingsadvies en beheer, gedragsanalyse (behavioral finance), value based management, products en special products worden in hoorcolleges besproken en studenten dienen onder begeleiding van een vakdocent een scriptie over een beleggingsgerelateerd onderwerp te schrijven. De beste scriptie wordt jaarlijks beloond met een door NYSE Euronext ingestelde scriptieprijs ter waarde van € 1500. Studenten worden gedurende deze zes maanden overstelpt met informatie en krijgen bovendien diverse beleggingsbladen gratis of met een aantrekkelijke korting.

Weinig kennis

Wat levert dit op? Beter beleggers? Financieel beter

opgeleide burgers? Uit een onderzoek van de Nederlandsche Bank onder 1500 doorsnee Nederlanders is gebleken dat het niet best gesteld is met de kennis over beleggen in Nederland. In het onderzoek werden vragen gesteld over o.a. rente en inflatie en acht vragen over beleggen. Van de 1500 deelnemers wist slechts 6% alle acht vragen goed te beantwoorden. Vooral de kennis van vrouwen over beleggen was slecht. Slechts 8% van de vrouwen wist zeven of acht vragen goed te beantwoorden tegen 35% van alle mannen. Uit andere onderzoeken blijkt echter wel dat vrouwen betere beleggers zijn dan mannen. Is kennis dus een voorwaarde voor beter beleggen?

Vooralsnog gaan we er in het onderwijs van uit dat het confronteren van studenten met kennis leidt tot burgers die beter onderbouwde — financiële — beslissingen nemen. Inmiddels is wel duidelijk dat een hoger opleidingsniveau niet altijd leidt tot weloverwogen financieel handelen. In veel recente financiële catastrofes (Dexia, woekerpolissen, Palm Invest) bleek een groot deel van de getroffenena qua opleidingsniveau hbo+ te zijn.

In ieder geval is het zinvol — gezien de recente ontwikkeling dat steeds meer jongeren op vroege leeftijd failliet worden verklaard — om in een eerder stadium in het voortgezet onderwijs al te beginnen met financiële voorlichting. Niet alleen beleggen zou daarbij aan de orde moeten komen, maar ook allerlei andere

aspecten van financieel handelen. Een vak Persoonlijk Financieel Management waarin zaken als lenen, sparen, hypotheek, verzekeren, belastingen en beleggen aan de orde komen, zou kunnen voorkomen dat we steeds meer te maken krijgen met financiële avonturiers die het kopen op krediet, lenen en failliet gaan zien als een 'circle of life'.

Uit recent onderzoek is gebleken dat het aantal jongeren (tot 25 jaar) dat jaarlijks failliet wordt verklaard schrikbarend is gestegen. Jaarlijks worden 30 achttien- tot twintigjarigen failliet verklaard omdat ze niet voldoen aan de eisen van schuldsanering. In de groep 21 tot 35 jaar gaat het om circa 1250 mensen. Dat blijkt uit de monitor Wet Sanering Natuurlijke Personen. 'Schulden zijn voor jongeren tegenwoordig normaal. Ze maken zich er niet druk om', stelt Ger Jaarsma van de Nederlandse Vereniging voor Volkskrediet in een interview met de GPD.

Biedt dergelijk financieel onderwijs garanties? Neen, natuurlijk niet. Je kunt mensen veel leren over 'bulls and bears' maar altijd blijft gelden: 'You can lead a horse to the water, but you cannot make it drink'. Het is met name een verandering van de houding. Die dient in de opvoeding thuis te worden ontwikkeld, daarbij bijgestaan door het onderwijs. ■

Willem Landman is docent beleggingsadvies en beheer HvA/HES.